

Oikeusministeriö
Kriminaalipoliittinen osasto

Oikeusministeriö

24. 05. 2010

al 2/66/2007

12/64/2008

Lausuntopyyntö OM 2/66/2007 30.3.2010

SAKON MUUNTORANGAISTUSJÄRJESTELMÄN UUSIMINEN

Sakon muuntorangaistustyöryhmän tehtävänä oli selvittää muun muassa mahdollisuus rajata muuntojärjestelmän käyttö vain tapauksiin, joissa maksukykyinen tuomittu jättää sakon maksamatta. Rikosseuraamuslaitos pitää tästä syystä työryhmän ehdotusta rikoslain 2 a luvun 4 §:n 1 momentiksi jossain määrin ristiriitaisena tämän tavoitteen kannalta, koska tietyissä tapauksissa varattoman henkilön sakotkin voitaisiin muuntaa. Myös työryhmän ehdottama 4 §:n 3 momentti rangaistusmääräysmenettelyssä määrätyn sakon muuntamisesta eräissä tapauksissa saattaa johtaa varattoman henkilön tuomitsemiseen muuntorangaistukseen. Sitä vastoin Rikosseuraamuslaitos pitää kannatettavina työryhmän ehdotusta 4 §:n 2 momentiksi, jossa muuntorangaistusta ei määrätä, jos sakkoon johtanut rikos on tehty alle 18-vuotiaana.

Rikosseuraamuslaitos pitää tarpeellisena työryhmän ehdotusta aikaisemmin tuomitun sakon muuntorangaistuksen huomioon ottamisesta (ehdotettu rikoslain 2 a luvun 5 a §). Ongelmallinen sen sijaan on työryhmän ehdotus sakon tai sen osan muuntamatta jättämisestä (2 luvun 6 § 1 mom. kohta 2), jos muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttoman tai tarkoituksettomana sakotetulle tuomitun muun rikosoikeudellisen seuraamuksen takia, koska se asettaa muuhun rikosoikeudelliseen seuraamukseen tuomitut erilaiseen asemaan kuin ne, joita ei ole tuomittu muihin seuraamuksiin.

Työryhmän tehtävänä oli myös selvittää mahdollisuudet muuntorangaistuksen määräämismenettelyn yksinkertaistamiseksi. Yhtenä vaihtoehtona työryhmä on käsitellyt sitä, että tuomioistuimien tuomitsi muuntorangaistuksen samalla kun se tuomitsi sakkorangaistuksen, ja pitänyt ongelmallisena tässä tapauksessa sakkojen osittaista maksamista. Rikosseuraamuslaitos toteaa esimerkkinä, että pohjoismaisen yhteistoimintalain (326/1963) 7 §:ssä on säädetty sakon osittaisesta maksamisesta ja muuntorangaistuksen alentamisesta samassa suhteessa kuin suoritettu maksu on muuntorangaistusta vastaavaan sakkomäärään.

Työryhmän ehdotus rangaistusmääräysmenettelyssä määrätyn sakon muuntamisesta eräissä tapauksissa monimutkaistaisi muuntorangaistuksen määräämismenettelyä.

Rikosseuraamuslaitos kannattaa työryhmän ehdotusta siitä, että sakkoja ei enää voisi maksaa vankilassa, koska niitä on käsitelty jo varsin monessa portaassa ennen vankilaa.

Rikosseuraamuslaitoksen arvion mukaan ehdotetut uudistukset lisääisivät jonkun verran sakon muuntorangaistusta suorittavien määrää vankilassa.

Rikosseuraamuslaitos pitää lainmuutoksen jatkovalmistelussa tärkeänä, että valittavat ratkaisut noudattavat oikeusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelman 2010-2013 linjausta sakkovankien määrän vähentämisestä ja siten tukevat Rikosseuraamuslaitoksen strategiaa 'kohti avoimempaa täytäntöönpanoa'. Tämä tarkoittaa muuntorangaistuksen käytön rajoittamista vain niihin tapauksiin, joissa maksukykyinen tuomittu jättää sakon maksamatta.

Pääjohtaja

Esa Vesterbacka

Ylitarkastaja

Raili Matinpuro